

Καζούο Ισιγκούρο: Η διάψευση των ιδανικών και των αξιών

Από

[enetpress](http://enetpress.com)

Οκτώβριος 9, 2017

Του Βασίλη Κ. Καλαμαρά

Ο ιαπωνικής καταγωγής φετινός νομπελίστας Καζούο Ισιγκούρο μίλησε για τη διάψευση των ιδανικών και των αξιών που στον καιρό της παντοδυναμίας τους –μέσα στην συγχρονία της τέλεσης της Ιστορίας- λειτουργούν ως κραταιά σημεία αναφοράς.

Όσο κι αν επηρεάζουν με δογματικό τρόπο την συμπεριφορά και τις επιλογές όσων είχαν πιστέψει σ' έναν αξιακό κώδικα, λες και ήταν θέσφατος.

Στο τέλος, όταν έρχεται η ώρα της ανακεφαλαίωσης, σκοτώνουν κάθε διάθεση νίκης, αφού η ήττα στέκει στο κατώφλι του οίκου και δεν αφήνει να ξεπορτίσει η καλή διάθεση. Το μεγαλύτερο μέρος του έργου του είναι γραμμένο σε πρώτο πρόσωπο, πίσω από το οποίο ο συγγραφέας ταυτιζόμενος με τους ήρωες του, τους παρακολουθεί πως ανεπαίσθητα και ανήκουστα χάνουν το έδαφος κάτω από τα πόδια τους.

Γιατί τι άλλο ήταν το μυθιστόρημά του «Ένας καλλιτέχνης του ρευστού κόσμου» («An artist of floating world»), παρά μία σάγκα για τη διάψευση της πίστης ότι η Ιαπωνία θα μπορούσε να κυριαρχήσει με τους δικούς της όρους στην γεωπολιτική περιοχή της Άπω Ανατολής; Εδώ ο Καζούο Ισιγκούρο διαχειρίζεται την όποια ιαπωνικότητα του και πως αυτή μπορεί να επιβιώνει και ει δυνατόν να τον συνδέει με το παρελθόν της χώρας του ως ζωντανό απολογιστικό παρόν.

Πρόκειται για μια σκληρή ιαπωνικότητα, αφού η πόλη γέννησής του, υπήρξε το παλύπαθο χτυπημένο από την ατομική βόμβα Ναγκασάκι. Πόλη-σύμβολο των μεταπολεμικών διαδηλώσεων που χάθηκαν μέσα στη συναισθηματικότητα των διεκδικήσεων για έναν καινούριο κόσμο, που δεν γνώριζαν με τι υλικά θα φτιαχτεί, αφού ακόμη ο Ψυχρός Πόλεμος, χώριζε τον πλανήτη σε «ελεύθερο» και «σοβιετικό» κόσμο.

Όταν φεύγεις από τον γενέθλιο τόπο σε ηλικία επτά ετών οι σκιές των προγόνων είναι περισσότερες από τις σκιές της πραγματικής ζωής σου. Και μ' αυτές τις σκιές, με μάρτυρες τους γονείς του, η λογοτεχνική φαντασία σου καλείται να κρατήσει την πιο επικίνδυνη ισορροπία ανάμεσα στο παρελθόν και στο παρόν.

Έτσι, ο ήρωας του βρίσκεται κατηγορούμενος από την νέα γενιά για την θέση που κράτησε αναφορικά με την λανθασμένη εξωτερική πολιτική της Ιαπωνίας. Ο εγγονός εκπροσωπεί το πνεύμα των νέων καιρών, των ύστερων μεταπολεμικών χρόνων, πολύ μακριά από την ηθική του σαμουράι, εγγύτερα στην ηθική του ανοιχτού κόσμου.

Όταν ρωτάται ο Καζούο Ισιγκούρο για την ιαπωνική κληρονομιά του και πως αυτή επηρέαζε και επηρεάζει την προσωπικότητά του και την συγγραφή του, απαντάει: «Δεν μοιάζω ακριβώς με τους Άγγλους, επειδή έχω ανατραφεί με Ιάπωνες γονείς σ' ένα ιαπωνικό σπίτι. Οι γονείς μου δεν είχαν πιστέψει ότι θα μέναμε σ' αυτή την χώρα επί μακρόν, γι αυτό αισθάνθηκαν την ανάγκη να με αναθρέψουν με τις ιαπωνικές αξίες».

Αν έπρεπε να αυτοπροσδιοριστεί ως Ιάπωνας ή ως Βρετανός συγγραφέας, προτιμάει την μη εθνοτική καθαρότητα της ταυτότητάς του: «Τα χαρακτηριστικά δεν διαχωρίζονται με σαφή τρόπο, γιατί τότε καταλήγεις να είσαι ένα αστείο ομοιογενές μείγμα. Αυτό που πρέπει να συνηθίσουμε, από τούδε και στο εξής, είναι ότι θα συναντάμε όλο και περισσότερο ανθρώπους με μικτό πολιτιστικό και φυλετικό υπόβαθρο».

Το προβεβλημένο έργο του «Τ' απομεινάρια μιας ημέρας» («The remains of the day»), τιμημένο με Βραβείο Μπούκερ και ταινία με τον Άντονι Χόπκινς είναι ένας στοχασμός πάνω στο νόημα και στη σημασία της ζωής, ένας απολογισμός των επιλογών, των δυνατοτήτων και των συγκρούσεων μας και κατά πόσο όλο αυτό το παρελθόν σκηνικό στο οποίο επιλέξαμε να «πρωταγωνιστήσουμε», ήταν συμβατό μ' αυτό που ήταν ο εσώτερος εαυτός μας.

Η διάψευση που επέρχεται δεν υστερεί σε συναίσθημα, αλλά καθώς υπακούει στη σκέψη, δηλητηριάζει τον άνθρωπο, γιατί η αποστασιοποίηση δεν είναι η θετική αύρα από τη συνειδητοποίηση ότι όλα είναι καλά καμωμένα. Κακώς καμωμένα είναι, γιατί ενώ όλα κύλισαν στα όρια της συνήθειας χωρίς τις αναστατώσεις της έκθεσης σε κινδύνους, εν τούτοις δεν δικαιώθηκαν από το κομμάτι που λειτουργεί μέσα μας ως επαναστατημένο ενάντια σ' ό,τι το καθηλώνει στα απομεινάρια μιας μέρας.

Ανακεφαλαιώνοντας, θεωρούμε ότι το μυθιστορηματικό σύμπαν του Καζούο Ισιγκούρο δεν επιλύει τις υποχρεώσεις του προς τον παρελθόντα χρόνο, αλλά τις αποδέχεται ως λελυμένες μ' ένα έντονο αίσθημα μελαγχολικής ενατένισης. Όλα τα προβλήματα παραμένουν στο παρελθόν

ως χαλκομανίες που ξέβαψαν αλλά εξακολουθούν να είναι κολλημένες πάνω στις σελίδες ενός οικογενειακού λευκώματος.

Μόνον που το ανεπίλυτον των περασμένων, όταν συνειδητοποιείται, θέτει τέλος στην αγωνία της εξακολουθητικής ψυχικής αγωνίας, καθώς λέλυται η αναμονή του μέλλοντος. Το μέλλον, έτσι κι αλλιώς δεν αλλάζει τον χαρακτήρα, τον κρατάει σε αναμονή για να τον θέσει ξανά και ξανά σε νέες δοκιμασίες, οι οποίες όμως καθεφτίζονται στον ήδη διαμορφωμένο εαυτό. Κι αυτός δεν ξεριζώνεται, αποχωρεί μαζί με τον θάνατο του σώματος.